

Vergaderjaar 2019–2020

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 591

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID EN VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2019

Met deze brief willen wij uw Kamer informeren over het bestuurlijk overleg dat wij vandaag hebben gevoerd met banken, Geldmaat,¹ De Nederlandsche Bank (DNB), de politie en het Openbaar Ministerie over de problematiek van het toenemende aantal plofkraken op geldautomaten. In dat overleg zijn verdere afspraken gemaakt om plofkraken tegen te gaan. Hiermee doen wij gestand aan de toezeggingen van de Minister van Financiën aan het lid Nijboer (PvdA) in het vragenuur van 3 december 2019 om met de sector in overleg te treden over de verdere aanpak van plofkraken. De banken hebben ons in dat overleg ook gemeld dat zij hebben besloten als tijdelijke noodmaatregel hun geldautomaten te sluiten tussen 23:00 uur en 07:00 uur met ingang van vandaag.

Reden voor het overleg is de stijging van het aantal plofkraken in Nederland de afgelopen maanden. Deze stijging gaat gepaard met een onverantwoorde gevaarzetting voor burgers omdat gewetenloze daders gebruik maken van extreem zware explosieven. De beschikbaarheid en bereikbaarheid van contant geld in de samenleving dient op een veilige manier gewaarborgd te zijn. Met de in het overleg gemaakte afspraken zetten de banken, Geldmaat, DNB, de politie en het Openbaar Ministerie in op het zoveel als mogelijk voorkomen van plofkraken op geldautomaten, effectievere heterdaadkracht en het beperken van de enorme schade waarmee plofkraken nu gepaard gaan. Bij het overleg zijn de volgende afspraken gemaakt:

1. Waardeloos maken van buit

Geldmaat, de banken en DNB werken aan een duurzame oplossing om geld waardeloos te maken voor criminelen bij een aanval op een geldautomaat. Wanneer een effectieve oplossing is gerealiseerd, werken

¹ Geldmaat is de organisatie die de chartale infrastructuur van de drie grootste banken heeft overgenomen en hiermee bijna het gehele geldautomatenpark in Nederland beheert.

Geldmaat en de banken zo snel mogelijk aan de implementatie hiervan in het geldautomatenpark in Nederland.

2. Verplaatsing van geldautomaten in gevels van woningen en/of wooncomplexen

De banken en Geldmaat werken samen aan het verplaatsen van geldautomaten die nu zijn geplaatst in gevels van woningen en wooncomplexen naar andere locaties, daar waar sprake is van veiligheidsrisico's voor omwonenden. De banken en Geldmaat doen dit in overleg met omwonenden, winkeliers en gemeenten op lokaal niveau en in afstemming met het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB).

3. Opsporing en vervolging van daders gaat onverminderd door en publiek-private samenwerking wordt versterkt

In de afgelopen anderhalf jaar hebben de politie en het Openbaar Ministerie successen behaald in de opsporing van daders van plofkraak. De opsporing kent nationale coördinatie en wordt uitgevoerd door diverse themateams. Deze teams werken op nationaal en internationaal niveau samen om daders op te sporen en te vervolgen. De politie en het Openbaar Ministerie continueren de inzet op dit fenomeen. We hebben tevens afgesproken om de bestaande publiek-private samenwerking te intensiveren door werk te maken van toekomstbestendige convenanten om de informatie-uitwisseling tussen banken, Geldmaat, de politie en het Openbaar Ministerie te verbeteren.

Tijdelijke noodmaatregel van de banken

Daarnaast hebben de banken besloten om als tijdelijke noodmaatregel al hun geldautomaten in Nederland tijdelijk te sluiten in de nachtelijke uren.² Vanaf vandaag stellen zij tijdelijk hun geldautomaten tussen 23:00 uur en 07:00 uur buiten gebruik om plofkraak te voorkomen. De reeds bestaande beveiligingsmaatregelen blijven actief. Binnen dit tijdvak vindt minder dan 2% van de opnames uit geldautomaten plaats.

De toegang tot contant geld is van groot belang, daarom vinden wij het schokkend dat de banken deze noodmaatregel moeten nemen en dat de samenleving hierdoor hinder ondervindt. Alle betrokkenen werken aan een snelle invoering van de afgesproken maatregelen, opdat de tijdelijke sluiting in de nachtelijke uren zo spoedig mogelijk opgeheven kan worden. De banken bekijken, samen met DNB en politie, eind januari of de nachtsluiting langer moet worden gehandhaafd. Ondertussen treden zij met gemeenten in overleg over de gevolgen van deze maatregel en waar uitzonderingen noodzakelijk zijn, waarbij gekeken zal worden naar veiligheid en bereikbaarheid.

Verder hecht het kabinet ook aan de in het MOB afgesproken 5-kilomternorm. De Minister van Financiën zal het belang van de toegang tot contant geld blijven monitoren in samenwerking met het MOB. We hebben het vertrouwen dat we met deze afspraken contant geld beschikbaar en bereikbaar houden en dat we plofkraak gerichter kunnen aanpakken.

² Het gaat hierbij om de geldautomaten van Geldmaat, ABN AMRO, ING, Rabobank en de Volksbank. Geldautomaten van een aantal andere aanbieders worden niet uitgeschakeld.

Tot slot merken we op dat de publieke-private samenwerking in de aanpak van plofkraak op geldautomaten onderdeel is van de werkzaamheden van de Taskforce Overvallen onder voorzitterschap van burgemeester Aboutaleb. De bovengenoemde extra maatregelen worden door de Taskforce Overvallen gemonitord.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra